

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVII. Non fuisse Iudæorum proprium vota facere, sed Christianis id etiam esse commune.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

quæst. 10. Augustinus in epist. 59. ad Paulinum, quæst. 7. Ambrosius, Theodoretus, Oecumenius, & alij omnes in hoc locum, accipiunt eam vocem pro simulata religione: dum est, Apostolū hoc loco voluntarium cultum appellat non eas actiones, quæ non sunt à Deo præceptæ, id enim pugnaret plurimis Scripturarum testimoniis, ut iam præuimus, sed eas, quæ nec à Deo probatæ, vel commendatæ sunt, nec reuera ex natura sua sunt materia cultus, sed res inanes, & tamē ab aliquibus usurpantur quasi essent cultus; quales sunt qui dicuntur supersticiosi cultus, ut cum aliqui ponunt religionē in numero lotionum, ut Iudæi faciebant, & Turcæ hoc tempore faciunt, qui putant se colere Deum, si toto corpore sæpius loto ad orandum cedant; loquitur enim Apostolus de iis, qui se abstinebant cibis quibusdam, tanquā natura sua immundis, & in conuenebant religionem, si tales cibos nunquam attingerent.

Ad illud ex Rom. 14. dico, cum communi expositione rerum, fidem accipi pro conscientia, ut sensus sit, peccatum esse id omne, quod fit contra conscientiam. Sed admittit Caluini expositione, nō video, qua ratione inde colligatur non placere Deo cultus, quos ipse non præcepit; nam si ex verbo Dei concepta, non ostendit solum placere Deo quod ipse præcepit, sed etiam quæ ipse consuluit; & quæ neque præcepit, neque consuluit, sed tamen ex se bona sunt: ut patet ex infinitis locis, ubi iubet sibi reddi vota sponte facta.

CAPVT XVII.

Non fuisse Iudæorum proprium vota facere, sed cum Christianis etiam id esse commune.

REELLEND A nunc est Petri Martyris sententia, qui in libro de votis & cœlibatu contra Smithum, aduersus omnes, cum Catholicos, tum hæreticos, omnia omnino vota Christianis interdicit. Quare, inquit, *et alia carismonia per Christum sublata sunt, ita & conuendi ratio debet facessere.* Et infra: *Quare votum licet antiquitus potuerit & sui esse, cum ad legis carismonia pertineret, modo explosum est.*

Hac

Hæc sententia PRIMO refellitur ex illa prædictione Isaiaë
 19. *Colent eum in hostiis & muneribus, & vota vouebunt Do-*
mino, & soluent. Hæc enim de Christianis prædicta esse, S.
 Hieronymus, S. Cyrillus, & ceteri omnes in commentario
 huius loci apertissimè docent.

RESPONDET Martyr, hæc quidem de Christianis dici,
 sed per vota & hostias non intelligi vera vota, verasq; hosti-
 as, sed cultum spiritalem & Christianum. Dicit enim, Isaiaem
 cum Iudæis loqueretur, per ea, quibus tunc Deus colebatur,
 explicare voluisse cultum postea futurum; non enim aliter
 Iudæos intellecturos fuisse, quæ dicebantur.

Sed refellitur hæc solutio; nam imprimis etiamsi non ha-
 beamus easdem hostias, neque eadem vota, quæ Iudæi ha-
 buerunt, tamen si nulla haberemus, malè explicuisset Isaiaes
 cultum Christianum per hostias & vota; non enim explica-
tur aliquid per id, quod nullo modo ei simile est. Longè me-
 lius explicuisset per contradictorium, si dixisset; Non colent
 hostiis, nec vota vouebunt; tunc enim omnes intellexissent
 cultum quidem futurum, sed non qualis tunc erat. PRAE-
 Terea expositio ista Petri Martyris nõ potest probari, nisi
 assumatur vt certum id, quod est in quæstione. Nam si petas
 ab eo, cur illa verba: *Vota vouebunt, & soluent,* exponere ve-
 lit metaphoricè potius, quàm propriè, nihil aliud responde-
 bit, nisi quia propriè exponi non possunt, cum apud Chri-
 stianos nulla essent futura vota. At hoc est, de quo contendi-
 mus: An Christiani sint vota facturi, & cum ille neget, nos as-
seramus, quis non videt verbum Dei à nobis facere, cum de
Christianis dicat: *Vota vouebunt, & soluent?*

SECUNDO, idem probatur ex illa exhortatione Psal. 75.
Vouete, & reddite Domino Deo vestro, &c. tametsi enim Pe-
 trus Martyr cõtendat, hæc Iudæis tantùm dici, tamen longè
 aliud docent S. Patres, ex quibus B. Augustinus hunc locum
 ita enarrat, nõ Iudæis, sed Christianis loquens: *Quisq; quod*
potest voueat, & reddat, non sitis pigri ad vouendum; nõ enim
viribus vestris implebitis.

TERTIO, idem probatur ex illis verbis B. Pauli prioris e-
 pistolæ ad Timotheum, ca. 5. vbi de viduis quibusdam dicit:
Cum luxuriatae fuerint in Christo, nubere volunt, habentes
damnationem, quia primã fidem irritam fecerunt. Quo loco
 per

per primam fidem omnes omnino interpretes, tum Graecum tum Latini, intelligunt votum continentiae. S. Augustinus in Psal. 75. *Quid est, inquit, primam fidem irritam fecerunt, et non reddiderunt.* Sed de hoc loco infra fusè dicemus, nunc solùm innuisse sufficiat. Omnia quoque testimonia & argumenta, quae proferemus, ad probandum votum monastica esse licita, huc etiam referri possent.

ULTIMO, votum non est carimonia Iudaica, nulla igitur causa est, cur solis Iudaeis, & non etiam Christianis, iudicetur; nam in primis vouendi actus sola mente perficitur. Tametsi enim ore quoque vouere solemus, tamen non nisi sine vlla voce solo cordis motu votum emitti potest. Carimonia autem omnes res sunt exteriores & sensibiles, votum est; non igitur vota ad carimonia, sed ad interna pertinent. DEINDE, licet vota carimoniae essent, non continuo Iudaicae essent; multae enim sunt carimoniae, non solum in Iudaica, sed in hominum generi, & omni religioni communes, ut, cum spectare ad orandum, manus attollere, caelum aspici, etc. Et denique, illae solae dicuntur proprie Iudaicae carimoniae, quae vel à Mose sunt institutae, vel Christum venturum significabant, quamuis ante Moysen coeperint, & post inde Christo adueniente cessauerunt.

Porro vota non coeperunt à Mose; nam Iacob Patriarcha *Votum vouit*, Genes. 28. longè antequam Moses nasceretur, neque vota ad Christum venturum significandum instituta sunt. Quid enim habent cum CHRISTO venturo vota continentium, continentiae, eleemosynarum, & similia? Necesse est, ut cum Mose cessarunt. Nam licet in Ecclesia Christi post Euangelij plenam promulgationem cessauerit circumcisio, sacrificia ouium ac bouum, & alia id genus, tamen vota nunquam cessarunt, ut patet vel ex vno loco S. AUGUSTINI: *Scilicet in illud Psalm. 75. Vouete, & reddite*, sic ait de Christianis sui temporis. *Alius vouet Deo castitatem coniugalem, ut prater uxorem non nouerit aliam. Alij etiam vouent, et se experti tale coniugium, & ultra nihil tale pari, nihil tale concupiscere, aut sustinere, & ipsi vouerunt aliquid maius, quam illi. Alij virginitatem ipsam ab ineunte aetate vouent, ut nihil tale vel experiantur, quale illi experti sunt, & reliquerunt, & isti vouerunt plurimum. Alij vouent, domum suam esse licitam.*

spitalem omnibus sanctis aduenientibus, magnum votum vouent. Alius vouet, relinquere omnia sua, distribuendo pauperibus, & ire in communem vitam, in societatem Sanctorum, magnum votum vouit. Hæc ille.

At ne fortè respondeatur, vouendi cærimoniam esse iure abrogatam, sed non facta, ac non defuisse qui vouerint, sed eos fecisse, quod non licebat: considerandum est, non qualescunq; homines, sed doctissimos & sanctissimos, vt Augustinum, Basilium, Hieronymum, Bernardum, aliosq; permultos vota vouisse, & laudasse, quorum testimonia postea afferrentur: nunc Augustinum sufficere posse putauit, præsertim cum id aduersarius noster non neget.

Respondet enim Martyr, non esse curandum, quid homines, etiamsi inculpati, & sine controversia Deo grati fecerint, quia non illorum vita, sed verbum Dei est regula nostræ fidei. quod quidem accepit Martyr à Luthero, qui in libro de abroganda Missa fusissimè docet, non esse cogitandum, quid Sancti fecerint, sed quid facere debuerint secundum regulam verbi Dei.

AT QUOMODO, quæso, potest fieri, vt inculpati & Deo grati fuerint, qui vota frequentarunt in Christi Ecclesia, si vota ad cærimonias Iudaicas pertinent? Certè, si qui hoc tempore, vel circumcisionem, vel Sabbathum, vel sacrificia cruenta publicè celebrarent, nullo modo inculpati & grati Deo esse possent, præsertim si nulla ignorantia laborarent. Si ergo vota similia sunt circumcisioni, & sacrificiis cruentis, vt Martyr affirmat, quomodo inculpati, & grati Deo fuerunt Basilius, Augustinus, Bernardus, & alij doctissimi viri, qui vota fecerunt, & aliis facienda suaserunt?

DEINDE non est nostra quæstio, verbū Deine, an exempla Sanctorū pro regula fidei & morum habere debeamus, sed vtri verbum Dei melius intellexerint, Petrus Martyr, Calvinus, Lutherus, & similes homines, an viri illi, quos sanctissimos & doctissimos fuisse vtrique confitemur: exempla enim Sanctorum non repugnant verbo Dei, sed explicant, ac declarant, ideo & Apostolus dicebat: *Imitatores mei estote*. Et Christus Matth. 5. viros sanctos comparat lucernæ positæ super candelabrum, quæ lucet omnibus, qui in domo sunt. neque huic veritati repugnat, quod etiam sancti interdum labun-

labun-

labuntur, vt patet de ebrietate Noë, de adulterio Dauidis, de simulatione B. Petri, quam Paulus reprehendit; nō enim omnia facta Sanctorum imitanda esse dicimus, sed ea solum quæ neque pugnant apertè cum regula fidei, neque inueniuntur vel à Scriptura, vel ab aliis sanctis viris reprehensa, contra potius à piis, & doctis passim laudata. Eiusmodi autem esse vota, nemo negare potest, nisi qui vel nihil legerit, vel nihil credat.

CAPVT XVIII.

Soluuntur obiectiones.

SED audiamus nunc obiectiones Petri Martyris, vt videamus, an habuerit aliquam, si nō iustam, saltem probabilem causam recedendi à cōtinenti sententia omnium penè tum Catholicorum, tum hæreticorum.

- » Obiectio PRIMA. In testamento veteri frequens est mentio votorū, in nouo ne nominatur quidem votum, nisi in sermo est de votis Iudaicis, vt Act. 21. igitur vota ad carnis uarias Iudaicas pertinent.

RESPONDEO, nomen voti in Testamento nouo nō habetur, res tamen habetur, vt ostendimus ex Apostolo, & infra clariùs ostendemus; sed etiam si non haberetur, sufficerent testimonia veteris Testamenti cū vsu & explicatione Ecclesiæ. Moralia enim præcepta, vel documenta Scripturæ veteris, nō minùs ad Christianos, quàm ad Iudæos pertinent; idcirco enim assiduè in Ecclesia leguntur Psalmi, quod plerumque sint moralibus documentis.

Et sanè, si Martyris argumentum valeret aliquid, cōcluderet etiam, vsuram Christianis non esse prohibitam; nam vsura in Psalmis, & Prophetis passim prohibetur, in Testamento nouo non legitur prohibita sub nomine vsuræ. colligitur quidem vsuræ prohibitio ex illo loco: *Mutuum date, nihil inde sperantes.* Lucæ 6. sed multò obscurius quàm votum colligatur ex illis verbis Pauli, quia primam fidem irritam fecerunt; nam ista verba omnes Patres de voto intelligunt, illa non omnes intelligunt de vsura; nam S. Basilius in commentario Psal. 14. S. Ambrosius in libro de Tobia, ca. 16. S. Hie-